

Vyjádření školitelky Mgr. Michala Brabce k průběhu studia a k disertační práci

“Katalánsky praná literatura v českém překladu”

předkládané v roce 2024 na Ústavu translatologie FFUK

I. Hodnocení celého doktorského studia

Mgr. Michal Brabec zahájil doktorské studium v roce 2017. V prvních letech studia se jako absolvent filologického studia soustředil na doplnění znalostí z oboru translatologie a na vymezení metodologie výzkumu v dějinách překladu, a vytvořil si tak podmínky pro zpracování textu disertace. Vzhledem k tomu, že těžiště práce spočívalo v archívním výzkumu jakožto standardní metodě práce v současné translatologii, způsobila značné komplikace cestovní omezení v období proticovidových opatření, která mu znemožnila soustavnou práci v katalánských archívech, a stala se tak jedním z důvodů pro prodlužování doktorského studia.

Student absolvoval řadu zahraničních stáží v Andoře a na katalánských univerzitách, jako nejdůležitější pro zpracování disertace hodnotím tříměsíční studijní pobyt na Universitat Rovira i Virgili v Tarragoně (Španělsko). Pro vlastní získávání podkladů pro zpracování samotného textu disertace byly klíčové i pobyty zaměřené na práci v katalánských archívech, kde byly získány často unikátní materiály nejen pro vlastní zpracování disertace i pro návaznou publikační činnost autora. Téma disertace vzbudilo zájem v katalánské a andorské odborné obci, kolega Brabec se zúčastnil např. konference *Fonts històriques – construccions biogràfiques* (Valencie 2023), další konference jsou plánovány na období po obhajobě.

Publikační činnost M. Brabce je velmi rozsáhlá (je uvedena v autoreferátu), zahrnuje vedle příspěvků v odborných periodících také překlady, popularizační texty, překladatelské besedy, rozhlasové pořady apod. Jeho překlad knihy Irene Solà *Canto jo i la muntanya balla* je v letošním roce v užší nominaci na letošní Cenu Josefa Jungmanna. Činnost kolegy Brabce nesporně přispívá k reprezentaci oboru, nicméně nelze pominout fakt, že se široké popularizační aktivity mohly negativně projevit právě na soustavnosti práce na disertaci a přispívat k prodlužování studia.

Mgr. Brabec po celou dobu studia vyučoval v rámci lektorátu katalánštiny na FF UK, v současné době soustavně pedagogicky působí na FF MU v Brně. Pozitivně lze v tomto směru hodnotit, že celou řadu studentů a absolventů těchto pracovišť dovedl k překladatelské činnosti.

II. Celkové zhodnocení disertační práce

Disertace Mgr. Brabce je výsledkem dlouhodobého zájmu autora o danou problematiku. Jde o první práci, která se komplexně zabývá problematikou překladu katalánsky psané literatury do češtiny v širokých kulturních a sociálních souvislostech. Práce je z hlediska translatologického výzkumu aktuální ze dvou hledisek: volbou samotného tématu (překlad

mezi dvěma středně velkými kulturami) a metodou výzkumu (důraz na využití archívních pramenů). Autor k tématu přistupuje samostatně – do centra pozornosti staví osobnosti překladatelů, samostatně vytvořil periodizaci překladů (1. období – 1888–1918; 2. období - 1918–1948; 3. období – 1948–1968; 4. období - 1968–1989; 5. období – 1989–2023) založenou na vývoji českého překladatelství z katalánštiny. Jednotlivá období se snaží analyzovat komplexně, a to z následujících hledisek: Česko-katalánské interakce; Překladatelé; Překládaná díla a autoři; Způsob vydání či uveřejnění; Žánrová skladba; Předloha (přímé – nepřímé překlady); Vydavatelské subjekty; Ohlasy a percepce. V úvahu bere rovněž celkový vývoj české katalanistiky (výuka katalánštiny jako zdroj nárůstu počtu překladů). I když se některé části textu mohou jevit jako poněkud roztržité (např. oddíl věnovaný překladatelům v pátém období, který zahrnuje i překlady realizované v rámci studentských kvalifikačních prací), jejich zařazením se autor snažil o co nejkomplexnější pojetí dané problematiky. O tom, že jde o práci svým pojetím ojedinělou, svědčí fakt, že o její vydání v katalánském překladu projevil zájem Institut d'Estudis Catalans. Na práci navazuje rovněž záměr publikovat Verdagerovy dopisy překladateli S. Bouškovi, o který projevil zájem katalánská Societat Verdager

III. Připomínky k disertační práci

Autor se snaží o široké pojetí dané problematiky, založené na rozsáhlé znalosti česko-katalánských vztahů. Pro účely publikace však považuji za vhodné důkladněji vysvětlit periodizaci překladů z katalánštiny, zejména ve vztahu k dějinám překladu v české kultuře.

IV. Dotazy k obhajobě:

- a) Domníváte se, že by si vztahy mezi českými a katalánskými elitami zejména ve druhé polovině devatenáctého století a v prvních desetiletích století dvacátého zasloužily zvláštního zkoumání i mimo rámec daný dějinami překladu?
- b) V současné době se tématem stávají i tzv. „fanouškovské“ překlady, publikované na sociálních sítích. Domníváte se, že jejich zkoumání by mohlo být dalším ze zdrojů poznání postavení překladů z katalánštiny v českém prostředí?

V. Závěr:

Ze všech uvedených důvodů doporučuji disertaci M. Brabce k obhajobě a předběžně ji hodnotím známkou *prospěl*.

V Praze dne 19. 9. 2024

Prof. PhDr. Jana Králová, CSc.,
školitelka

